

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

אייר תשפ"ג, מאי 2023

תכנית הבגרויות הגמישה

מיקוד הלמידה (כלי העזר) באזרחות חטיבה עליונה לשנת תשפ"ד

לפניכם כלי עזר על פי המתווה הישן. במתווה זה, החל משכבת י תשפ"ד, חלוקת האחוזים לזכאות לבגרות באזרחות 2 יח"ל תהיה:
 בחינה חיצונית – שאלון 34271 = 70%
 מטלת ביצוע – שאלון 034263 = 30%
 בשל השינוי באחוזים בבחינה החיצונית לא תהיה שאלת אשכול.

שאלון 34271

70% עבור 2 יח"ל

רשימת תתי הנושאים שלא ילמדו	רשימת תתי הנושאים	רשימת הנושאי הלימוד	
	הפרק במלואו	1. הרקע ההיסטורי להקמת המדינה	
	- הכרות עם תוכן ההכרזה - חלק היסטורי- הצדקות להקמת המדינה - חלק אופרטיבי מעשי - חלק הצהרתי- אופי המדינה מאפייני מדינה יהודית ודמוקרטית הבאים לידי ביטוי בהכרזה, ארבע פניות והתחייבויות לגורמים שונים.	2. הכרות העצמאות	
- התנאים ההכרחיים לקיומה של מדינה. - משמעויות שונות של מדינת הלאום- יובהר הרצף: מדינת לאום אתנית- תרבותית, מדינה דו-לאומית, מדינה רב- לאומית, מדינת כלל אזרחיה. - ההצדקות למדינת הלאום	- לאומיות ומדינת לאום: קבוצה אתנית ולאום - סוגי לאומיות- לאומיות אתנית- תרבותית, לאומיות אזרחית	3. הרעיון הלאומי	
העמדות ("חלומות") בנושא זהותה האזרחית הרצויה של המדינה: תפיסות דמוקרטיות ליברליות: תפיסה ליברלית-אינדיבידואלית, תפיסה	העמדות ("חלומות") בנושא זהותה הדתית-תרבותית הרצויה של המדינה: מדינה מסורתית (מורשתית)-תרבותית, מדינה המשלבת חקיקה דתית-הלכתית בהיקף חלקי, מדינת הלכה ומדינה	4. עמדות שונות לגבי אופייה הרצוי של מדינת ישראל	

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبيئة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

רשימת תתי הנושאים שלא ילמדו	רשימת תתי הנושאים	רשימת הנושאי הלימוד	
רפובליקנית (אזרחית ואתנית-תרבותית), תפיסה רב תרבותית	חילונית שיש בה הפרדה מלאה בין הדת למדינה. העמדות ("חלומות") בנושא זהותה הלאומית הרצויה של המדינה: מדינת לאום יהודית אתנית-תרבותית דמוקרטית, עמדות שאינן תואמות את תפיסתה של ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית: מדינת לאום יהודית אתנית – תרבותית לא דמוקרטית, מדינה דו-לאומית דמוקרטית, מדינת לאום אזרחית דמוקרטית		
חוק האזרחות, חוק יסוד מרקעי ישראל, חוק חינוך ממלכתי, חוק איסור גידול חזיר, חוק יום הזיכרון לשואה ולגבורה, חוק השידור הציבורי	-היבט משפטי-נורמטיבי המצב המשפטי המחייב: חוק יסוד: ישראל-מדינת הלאום של העם היהודי, חוק השבות, חוק שעות העבודה והמנוחה, חוק יסודות המשפט, חוק חג המצות, החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, חוק בתי הדין הרבניים -המרחב הציבורי: שפה, לוח שנה וסמלי המדינה -בין הציבורי לפרטי: הסדר הסטטוס קוו	5. המאפיינים היהודיים של המדינה	
	האחריות והמחויבות ההדדית של מדינת ישראל והעם היהודי בתפוצות	6. מדינת ישראל והעם היהודי בתפוצות	
	מ-עמד המיעוטים במדינת ישראל -היבט דמוגרפי סוציולוגי: הכרת קבוצות המיעוט השונות -היבט המרחב הציבורי: מאפייני המיעוטים וביטוי לתחומי השפה, התרבות, הדת -היבט מוסדי: מעמד וסטטוס רשמי	7. המיעוטים בישראל	
גורמים וביטויים	השסע הלאומי, הצגת הקבוצות השונות, דרכי התמודדות (אתגר החיים המשותפים, האפשרויות להסכמות, פשרות וצמצום המחלוקות)	8. השסע הלאומי	
דמוקרטיה ישירה, דמוקרטיה עקיפה/ייצוגית, משאל עם	- עקרון שלטון העם - תנאי יסוד לבחירות דמוקרטיות - שיטת הבחירות בישראל ומרכיביה	9. עקרון שלטון העם	
הפרק במלואו	תפיסות דמוקרטיות ליברליות:	10. תפיסות דמוקרטיות ליברליות	

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبيۃ 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

רשימת תתי הנושאים שלא ילמדו	רשימת תתי הנושאים	רשימת הנושאי הלימוד	
	תפיסה ליברלית-אינדיבידואלית, תפיסה רפובליקנית (אזרחית ואתנית-תרבותית), תפיסה רב-תרבותית		
	- תרבות פוליטית דמוקרטית - עקרון הסובלנות - עקרון הפלורליזם - עקרון ההסכמיות	תרבות פוליטית דמוקרטית	11.
	- עקרון הכרעת הרוב - עריצות הרוב	עקרון הכרעת הרוב	12.
	- חירות ושוויון כערכי יסוד - רעיון הזכויות הטבעיות: -זכויות טבעיות-זכויות האדם הבסיסיות: הזכות לחיים ובטחון, הזכות לקניין, הזכות להליך הוגן, הזכות לחירות ונגזרותיה, הזכות לשוויון; אפליה- הבחנה- העדפה מתקנת, הזכות לכבוד ונגזרותיה.	זכויות אדם ואזרח	13.
	- זכויות פוליטיות/זכויות אזרח: הזכות לבחור ולהיבחר, חופש ההפגנה והמחאה, חופש ההתאגדות הפוליטית	זכויות פוליטיות/זכויות אזרח	14.
הפרק במלואו	זכויות חברתיות וכלכליות: הזכות לקיום בכבוד – רמת חיים בסיסית, הזכות לבריאות וטיפול רפואי, הזכות לדיור, הזכות לחינוך, זכויות עובדים ותנאי עבודה.	זכויות חברתיות וכלכליות	15.
	יש ללמד דוגמאות לזכויות קבוצה שונות כגון: הזכות לשפה, הזכות לייצוג, הזכות לחינוך, הזכות לקיום מצוות הדת וחופש הפולחן	זכויות קבוצתיות-	16.
	- חובות האדם כאדם וכאזרח - זכויות מתנגשות, קשר בין חובות וזכויות	חובות האדם כאדם וחובות האדם כאזרח	17.
	יובהר הרצף בין הגישה הליברלית והגישה הסוציאל-דמוקרטית	גישות כלכליות-חברתיות	18.
הפרק במלואו		גלובליזציה	19.
חוקה	- עקרון הגבלת השלטון - עקרון הפרדת הרשויות - מנגנוני פיקוח מוסדיים ומנגנוני פיקוח פיקוח חוץ מוסדיים	הגבלת השלטון	20.

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ هنبیة 2 * عمارة لیف رام * اورشلیم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

רשימת תתי הנושאים שלא ילמדו	רשימת תתי הנושאים	רשימת הנושאי הלימוד	
עבריינות פוליטית/אידיאולוגית. מקרים בהם יש ספק, מחלוקת או מתח בשאלת המחויבות לציות לחוק: סירוב לציית לחוק מטעמי מצפון וסירוב מטעמים אידיאולוגיים-פוליטיים	- עקרון שלטון החוק -סוגי הפרות חוק ועבריינות: עבריינות פלילית רגילה, עבריינות שלטונית (אישית וציבורית) - פקודה בלתי חוקית, פקודה בלתי חוקית בעליל	שלטון החוק	21.
	הפרק במלואו	דמוקרטיה מתגוננת	22.
	- זכות המדינה להגן על עצמה ועל אזרחיה מפני איומים על הביטחון - חקיקת חירום - מעצר מנהלי	ביטחון ודמוקרטיה	23.
- המעמד המשפטי של מגילת העצמאות: ערכית, משפטית, ביטוי בחוקי יסוד - חוק יסוד חופש העיסוק - חוק האזרחות	- חוקי יסוד: מעמד, תוכן וצורה (בהשוואה לחקיקה רגילה) - חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו - חוק יסוד: ישראל-מדינת הלאום של העם היהודי - חוק השבות	יסודות חוקתיים	24.
	המהפכה החוקתית והוויכוח על סמכויות בג"ץ	המהפכה החוקתית	25.
חקיקה ראשית: תהליך החקיקה	-עבודת הכנסת: קואליציה, אופוזיציה, מליאה, ועדות - תפקידי הכנסת: כינון הממשלה, ייצוג האזרחים, חקיקה, פיקוח וביקורת, מינוי בעלי תפקידים, אסיפה מכוננת	הרשות המחוקקת	26.
	תפקידי הממשלה: קביעת מדיניות וביצועה, קביעת תקנות- חקיקת משנה, סמכות שיורית, חקיקת תקנות לשעת חירום. -אחריות ממשלתית משותפת, אחריות מיניסטריאלית.	הרשות המבצעת	27.
סוגי משפט: משפט פלילי, משפט אזרחי	- אי תלותה ועצמאותה של הרשות השופטת בישראל - בג"ץ, ביקורת שיפוטית, אקטיביזם שיפוטי	הרשות השופטת	28.
נושאי האשכול ירדו במלואם	העולם היהודי תקשורת ופוליטיקה בישראל שיטות בחירות ומפלגות	האשכולות	29.

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبیة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.education.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

רשימת תתי הנושאים שלא ילמדו	רשימת תתי הנושאים	רשימת הנושאי הלימוד	
	מעורבות האזרחים ופיקוח על רשויות השלטון רשויות מקומיות		

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبنیة 2 * عمارة لیف رام * اورشلیم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>